

притѣсненията на Юлиана и се трудили да разстроятъ неговитѣ хитри замисли. Силата Божия явно се явила на защита и ограждане на св. вѣра. По свидѣтелството не само на християнскитѣ писатели, нъ и на язическитѣ, землетресения и клѣба отъ огнь, които излизали изъ земята, заставили да прекрататъ предприетото отъ Юлиана съграждане на Иерусалимскій храмъ. Даже тѣзи камъни, които останали въ дълбочината на земята отъ предишния храмъ, били изхвърлени, така щото, въ пълнѣнъ смисълъ, не останалъ тукъ *камень надъ камень*. Наконецъ, врага на християнството трѣбвало самъ да се съзнае въ своето безспиле. Въ стражението съ Перситѣ неприятелска стрѣла поразила Юлиана. Като изнемоощѣвалъ отъ смъртнитѣ мъки, той зель частъ отъ запечената си кръвь и, като я хвърлилъ нагорѣ, казалъ: „*Побѣди ме Ти Галилеанине!*“

Приемниците на Юлиана се трудили да въдворатъ християнството въ цѣлата империя. При императора Валентиниана, който управлявалъ западната половина на империята (364—375), язичеството се наричало вече вѣра на селенитѣ (*religio paganorum*). Синъ му Грацианъ (375—383), по настояванието на св. Амвросия медиолански, сиѣлъ отъ себе си титула на върховенъ първосвященникъ (*pontifex maximus*), които до това врѣме още носили римскитѣ императори, заповѣдалъ да изнесатъ изъ сената олтаря на Виктория (побѣда), лишилъ язическитѣ жрыци отъ правителствено съдържание и изгасилъ, тѣй наречений, священный огнь на Весталкитѣ. На истокъ императоръ Теодосій първий (379—395) разрушавалъ язическитѣ храмове (мѣжду които и храмътъ на Сераписа въ Александрия), за което язичниците чакали свѣршванието на свѣтътъ и издалъ законъ, по когото идолослужението било отнесено къмъ числото на най-тѣжкитѣ престѣпления (на равно съ оскѣрблението на царското величество). Императоръ Теодосій вторий (408—450 г.) въ единъ указъ изказалъ мисль, че язичеството вече не съществува на истокъ. Обаче язичеството още се гнѣздило въ нѣкои мѣста и намирало нѣкаква си подпорка въ атинската школа на Неоплатонитѣ. Императоръ Иустинианъ (527—566) затворилъ тая школа и съ това нанесалъ на язичеството въ римската империя послѣдний ударъ.